

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять із дисципліни

“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

БАРОКО. КЛАСИЦИЗМ. ПРОСВІТНИЦТВО. РОМАНТИЗМ”

(для студентів денної форми навчання

спеціальності «Середня освіта (українська мова та література)»)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри української
філології та журналістики.

Протокол № 10 від 25.05.2021 р.

Методичні вказівки до семінарських занять із дисципліни «Історія світової літератури. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Романтизм» (для студентів денної форми навчання спеціальності «Середня освіта (українська мова та література)» / Уклад.: А.М. Галенко. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 40 с.

Методичні вказівки мають на меті поглибити знання студентів з історії світової літератури періодів бароко, класицизм, просвітництво, романтизм; проаналізувати основні етапи розвитку світової літератури; виробити практичні навички аналізу художніх творів та використання набутих знань у професійній діяльності майбутніх фахівців філологічних спеціальностей.

Методичні вказівки містять питання та завдання до практичних занять, теми для самостійного опрацювання, орієнтовні теми творчих робіт, індивідуальні завдання, рекомендовану літературу й інтернет-ресурси до курсу.

Матеріали підготовані для студентів вищих навчальних закладів та учасників навчального процесу.

Укладач:

А. М. Галенко

Відповідальний за випуск:

А.М. Галенко

Рецензент:

Г.П. Бондаренко

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Практичне заняття 1.....	7
Практичне заняття 2.....	10
Практичне заняття 3.....	12
Практичне заняття 4.....	16
Практичне заняття 5.....	19
Практичне заняття 6.....	21
Практичне заняття 7.....	24
Тест	27
Питання до іспиту.....	32
Тексти для читання.....	35
Література.....	37

ВСТУП

Вивчення курсу «Історія світової літератури» орієнтоване на оволодіння студентами методологією аналізу літературного процесу, який був взірцем в певний період розвитку людства, свідоме простеження та осмислення суті закономірностей літературних процесів, характеру взаємозв'язку літературних явищ і процесів та їх співвідношення із загальним розвитком суспільства. Розглядаючи окремий витвір художнього слова, студентам радимо уникати переказу, осмислювати неповторність певного літературного твору та шукати конкретних шляхів його аналізу в єдності змісту й форми. Спрямування аналізу залежить від того, які художні завдання були поставлені й розв'язані автором. Необхідно вирішити для себе на конкретному матеріалі низку історико-літературних, теоретичних проблем.

Завдання:

- формування стійкої мотивації до читання художньої літератури, до вивчення світової літератури як скарбниці духовних цінностей людства;
- поглиблення уявлень про специфіку художньої літератури як мистецтва слова;
- формування читацької і мовленнєвої культури;
- розвиток умінь і навичок учнів сприймати, аналізувати й інтерпретувати літературний твір у культурному контексті, у зв'язках з іншими видами мистецтва, в аспекті актуальних питань сучасності й становлення особистості;
- активізація інтересу до вивчення іноземних мов у процесі читання творів зарубіжних письменників;
- формування поваги до різних мов, культур, традицій, толерантного ставлення до всіх народів, народностей, рас і національностей;

- формування духовного світу особистості, її високої моралі, ціннісних орієнтацій;
- розвиток творчих здібностей, культури діалогу, критичного мислення;
- формування етичних уявлень та естетичних смаків.

У результаті вивчення навчального курсу студент повинен

знати:

- специфіку літератури як мистецтва слова;
- літературні твори, обов'язкові для вивчення;
- ключові етапи і явища літературного процесу;
- основні факти життя і творчості видатних письменників, усвідомлювати їхній внесок у скарбницю світової культури;
- основні літературознавчі поняття й застосувати їх у процесі аналізу та інтерпретації творів.

вміти:

- розкривати художню своєрідність твору в контексті світової культури (визначення різних культурних впливів, міфологічного підґрунтя, відображення ідей і свідомості певної доби);
- здійснювати цілісний літературознавчий аналіз на всіх можливих рівнях: проблемно-тематичному, сюжетно-композиційному, образному, стилістичному, жанровому тощо у їх єдності та взаємодії (аналіз індивідуально-авторської концепції автора та стилістичних засобів, які найбільше характеризують його стиль;
- виділяти структурні елементи художніх творів; системи образів;
- орієнтуватися у світі художньої літератури і культури (класичної і сучасної), оцінювати художню вартість творів, порівнювати їх (в окремих аспектах і цілісно; в різних перекладах; в оригіналах і перекладах, переспівах; втілення в інших видах мистецтва).

Методичні вказівки мають на меті: поглибити знання студентів зі світової літератури, знання з літератури періоду від бароко до романтизму, проаналізувати основні етапи розвитку літератури, виробити практичні

навички аналізу художніх творів та використання набутих знань у професійній діяльності майбутніх фахівців філологічних спеціальностей.

Методичні вказівки містять контрольні питання, що орієнтують на послідовне опрацювання кожної теми, літературу до теми, завдання для самостійної роботи та творчі, пошукові завдання. Також запропонована література до курсу й інтернет-ресурси. Завдання мають пошуковий, творчий характер, що дозволить студентам-філологам при виконанні залучити науково-популярну літературу. Методичні вказівки орієнтовані на поглиблення ерудиції майбутніх філологів, на формування та вдосконалення фахової компетентності.

Методичні рекомендації можуть стати орієнтиром для студента при підготовці до аудиторних занять та до іспиту з історії світової літератури.

Практичне заняття №1
Бароко в європейській літературі

Контрольні питання

1. Суспільно-політичні та культурні передумови виникнення мистецтва бароко.
2. Бароко. Основні риси літературного стилю.
3. Літературні течії та школи бароко: гонгоризм, маринізм, преціозна школа, метафізична школа.
4. Барокові тенденції в іспанській поезії XVI століття.
 - 4.1. Творчість Гонгори як відображення барокового стилю. «Ясний» і «темний» стилі Гонгори.
5. Проза іспанського бароко.
 - 5.1. Шахраський роман «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв» Франсіско де Кеведо.
6. Іспанська барокова драматургія.
 - 6.1. Педро Кальдерон де ла Барка та його драма «Життя є сон». П'єса «Саламейський алькальд».

Література

1. Артемчук В., Малько В. Бароко як перший загальноєвропейський художній напрям. Європейське та українське бароко / В. Артемчук, В.Малько//Світова література. – 2013. – №.15. – С. 19-24.
2. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII сторіччя: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової л-ри, 2007. – 292с.
3. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. – Тернопіль : Астон, 2002. – 259.
4. Ніколенко О.М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII–XVIII століть. – Харків: Веста: Ранок, 2003. – 224 с.

5. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ сторіччя : Іст.-естет. Нарис. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360с.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати у читацькі щоденники цитати й зміст прочитаних творів.
3. У чому особливості «темного» та «ясного» стилів поезій Гонгори? Покажіть на прикладах з творчості автора. Проаналізуйте сонет Гонгори «До ревності». Випишіть та проаналізуйте художні засоби, використані у творі. Які враження вони викликають?
4. Опишіть, яким є літературний герой бароко? Як суперечності та трагізм буття відбиваються в таких образах. Проаналізуйте на прикладі з твору.
5. Окресліть проблематику драми П.Кальдерона «Життя – це сон». Накресліть у вигляді інтелектуальної карти або хмари слів.
6. Яким є значення назви твору П.Кальдерона «Життя – це сон». Як воно відбивається в тексті твору, чи звучить ця фраза з уст персонажів, яких і чому?
7. Який ключовий художній засіб, характерний для літератури бароко є в творі?
8. Поміркуйте, як відображені у драмі Кальдерона афоризми: «Хто від біди біжить — біду зустріне»; «Що зберігав я, те і змарнував»; «Хто від смерті утікає, той скоріш її знайде». Запишіть свої думку у вигляді есе.
9. Охарактеризуйте жанрові особливості твору «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв» Франсіско де Кеведо.

10. Якими засобами автор досягає такого ефекту, що читач може співпереживати та розуміти внутрішній світ та мотиви злодіянь персонажа?
11. Проаналізуйте побудову пікареського роману. Які основні риси пікареського роману прослідковуються в творі.
12. Знайдіть ключові метафори в творі. Для чого вони використані?

Теми доповідей, презентацій, творчих робіт

1. Барокові мотиви в поезії.
2. «Людина бароко» в літературних творах.
3. «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв» Франсіско де Кеведо як один з перших шахрайських романів.
4. Філософія та естетика бароко.
5. Метафоричність барокової літератури.

Практичне заняття №2
Літературний процес XVII ст.

Контрольні питання

1. Особливості літературного процесу XVII ст.
2. Ренесансний реалізм в літературі XVII ст.
3. Суспільно-політичні передумови розвитку мистецтва бароко в Німеччині XVII століття.
4. Німецька драматургія. Творчість А. Гріфіуса.
5. Німецький роман. Гріммельсгаузен «Незвичайні пригоди Сімпліція Сімпліціссимуса» – вершина творчості письменника й яскравий зразок німецького бароко.
6. Загальна характеристика англійської літератури XVII століття.
7. Англійська література XVII ст. Поема Джона Мільтона «Утрачений рай» – зразок релігійно-філософського епосу XVII століття.

Література

1. Артемчук В., Малько В. Бароко як перший загальноєвропейський художній напрям. Європейське та українське бароко / В. Артемчук, В.Малько//Світова література. – 2013. – №.15. – С. 19-24.
2. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII сторіччя: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової л-ри, 2007. – 292 с.
3. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. – Тернопіль : Астон, 2002. – 259.
4. Ніколенко О.М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII–XVIII століть. – Харків: Веста: Ранок, 2003. – 224 с.
5. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя : Іст.-естет. Нарис. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360с.
6. Шалагінов Б. Шлях Гете: Життя. Філософія. Творчість. –Харків, 2003.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати у читацькі щоденники цитати й зміст прочитаних творів.
3. На прикладах із прочитаних творів покажіть, як розкриваються в мистецтві бароко універсалізм та динамізм.
4. Доведіть, що в бароковій культурі поєдналися традиції Середньовіччя (готики) й Відродження, античності та християнства.
5. Визначте основні контрасти у мистецтві бароко та наведіть приклади із прочитаних творів.
6. Назвіть основні ознаки бароко, що виявилися у творі «Втрачений рай». Підтвердіть їх уривками з тексту.
7. Які християнські мотиви стали основою твору Мільтона «Втрачений рай». У чому авторський доробок та новизна у творі?
8. Поміркуйте та визначте який герой у поемі Мільтона «Втрачений рай» уособлює дух боротьби?
9. Проаналізуйте закінчення поеми «Втрачений рай». Охарактеризуйте розвиток образів Адама та Єви.
10. Які проблеми порушено у романі Гріммельсгаузена «Сімпліцій Сімпліціссимус»?
11. Чи є образ Сімпліціссимуса характерним втіленням літературного персонажа «людини бароко»? Доведіть, спираючись на текст твору.
12. Назвіть основні художні засоби, що притаманні стилю бароко та наведіть приклади з творів.

Теми доповідей, презентацій, творчих робіт

Напишіть есе «Бароковий водограй як символ доби», спираючись на прочитані твори.

Створіть презентацію з теми «Бароко в світовій літературі».

Практичне заняття №3

Класицизм у літературі XVII століття

Контрольні питання

1. Класицизм як літературний стиль
2. Соціально-історичні передумови виникнення класицизму. Нормативність естетики класицизму.
3. Загальна характеристика французької літератури XVII століття.
4. Франсуа Малерб – перший французький класицист.
5. Н. Буало «Поетичне мистецтво». Головні положення трактату.
6. П'єр Корнель – провідний представник першого етапу французької класичної драматургії. Драми „Сід”, „Цінни”, „Горацій” .
7. Творчість Жана Расіна . Майстерність зображення долі жінки в трагедії „Федра”.
8. Життя і творчість Ж.Б.Мольєра. Комедії „Тартюф”, „Дон Жуан, або кам'яний гість”, „Міщанин-шляхтич”, „Скупий”.
9. Особливості байкарської творчості Лафонтена. Соціальна байка «Звірі під час чуми».
10. Афоризми Ларошфуко і Лабрюєля.
11. Казки Шарля Перро і їх місце в літературі XVII століття. Роль Перро у „суперечці давніх і нових”.

Література

1. Артемчук В., Малько В. Бароко як перший загальноєвропейський художній напрям. Європейське та українське бароко /В. Артемчук, В.Малько//Світова література. – 2013. – №.15. – С. 19-24.
2. Борданов Ж. Мольєр. – М., 1983.
3. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII сторіччя: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової л-ри, 2007. – 292 с.

4. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. – Тернопіль : Астон, 2002. – 259.
5. Лімборський І.В. Класицизм як художньо-естетична система: етапи становлення, художні форми, національні варіанти // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2004. - №2. – С.2-6.
6. Ніколенко О.М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII–XVIII століть. – Харків: Веста: Ранок, 2003. – 224 с.
7. Театр французького класицизму. – М., 1970.
8. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя : Іст.-естет. Нарис. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360с.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати у читацькі щоденники цитати й зміст прочитаних творів.
3. Запишіть у літературознавчий словник визначення понять: класицизм, просвітительський класицизм, «веймарський класицизм», «революційний класицизм», класицистичний характер, класицистична трагедія.
4. Охарактеризуйте якою в класицизмі постає концепція світу й людини.
5. Система жанрів класицизму. Вираження в класицизмі абсолютистських тенденцій і протест проти тиран
6. Здійснити літературно-художній аналіз прочитаних творів («Сід», «Міщанин-шляхтич»).
7. Порівняйте образи твору, доведіть, що вони протиставляються чи доповнюють один одного.
8. Запишіть основні тези трактату Н.Буало «Поетичне мистецтво».
9. Розкрийте основні риси класицизму на прикладі одного із творів.

10. Назвіть риси класицизму, які виявлялися в трагедії Корнеля «Сід».
11. Який ідеал монарха і людини постає трагедії «Сід» Корнеля?
12. Чи можна стверджувати, що у трагедії «Сід» Корнель використав високий стиль? Визначте в тексті особливості лексики та синтаксису. Як вони сприяють розкриттю внутрішнього стану героя?
13. Вплив якого етапу розвитку літератури прослідковується у творчості Ж.Расіна?
14. У чому особливості трагедії Ж.Расіна «Федра» у порівнянні з її попередніми літературними втіленнями? Звідки взято сюжет твору?
15. Ознайомтеся з поданою нижче порівняльною таблицею. Проілюструйте її прикладами з відомих вам творів Корнеля і Расіна.

Корнель	Расін
Герої такі, якими вони повинні бути	Герої такі, які вони є у житті
Сила героїв – у розумі, волі	Сила героїв – у пристрасті
У центрі уваги автора – громадський обов'язок, честь	У центрі уваги автора – пристрасті, переживання
Перевага зовнішніх конфліктів	Перевага внутрішніх конфліктів
Сюжети з давньої історії, міфології – приклад для наслідування	Показ почуттів сучасної людини у давніх образах
Ідеалізація монархії	Король – людина як усі
Корнель „повчальний”	Расін „людяний”

16. Проти чого спрямований сміх Мольєра? З'ясуйте його природу його сміху.

17. Напишіть есе на тему «Актуальність проблематики твору «Міщанин шляхтич»».
18. Окресліть проблематику байки Лафонтена «Звірі під час чуми». Висловіть власні думки щодо порушених питань.
19. Випишіть 10 афоризмів Ларошфуко, які вам імпонують. Прокоментуйте, як ви їх розумієте.

Теми творчих робіт, презентацій, доповідей.

1. Літературні типи класицизму.
2. Майстерність Франсуа де Ларошфуко у створенні афоризмів.
3. Напишіть есе, обравши темою один із афоризмів *Франсуа де Ларошфуко*:
Розлука зменшує помірне кохання і збільшує сильне, як вітер гасить свічку і роздмухує полум'я.
Говорити найважче саме тоді, коли соромно мовчати.
Щоб стати великою людиною потрібно майстерно користуватися всім, що пропонує доля.
Якщо людина не може знайти спокій у собі, марно шукати його деінде.

Практичне заняття №4

Просвітництво в світовій літературі

Контрольні питання

1. Європейська література XVIII століття, основні літературні напрями, стилі.
2. Соціокультурні передумови виникнення просвітництва, відображення їх у творах.
3. Англійська література в добу Просвітництва. Жанрова та стильова різноманітність.
 - 3.1. Літературознавчі праці «Спроба про критику» А. Поупа і «Мистецтво поетичне» Н. Буало.
 - 3.2. Вольтер — один з найбільших французьких філософів-просвітників XVIII століття: поет, прозаїк, сатирик, трагік, історик, публіцист, антиклерикал.
 - 3.3. Жан-Жак Руссо — женевський франко-швейцарський письменник, філософ-просвітник, композитор. Літературні доробок. Русчоїзм як напрям в літературі. Художня специфіка філософсько-ліричного роману «Юлія, або Нова Елоїза» Ж.Ж. Руссо
 - 3.4. Творчість П. Бомарше: «Мемуари», трилогія про Фігаро.
 - 3.5. Роман Д. Дефо. «Робінзон Крузо»- ушлявлення енергії і заповзятливості людини в умовах чужого екзотичного середовища.
 - 3.6. Просвітницька концепція людини і образ Робінзона Крузо. Авантюрний елемент в композиції роману.
 - 3.7. Жанрова своєрідність та художні особливості роману Дефо.
4. Німецька література доби Просвітництва.
 - 5.1. Творчість Ф. Шіллера: драма «Вільгельм Телль», балада «Рукавичка».
 - 5.2. Творчість Й.-В.Гете. Балада «Вільшаний король». «Фауст».

Література

1. Лімборський І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? Реінтерпретація канону і спроба компаративного аналізу літературних парадигм. — Черкаси, 2006.
2. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII сторіччя: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової л-ри, 2007. – 292 с.
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя : Іст.-естет. Нарис. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360 с.
4. Ніколенко О.М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII–XVIII століть. – Харків: Веста: Ранок, 2003. – 224 с.
5. Підставна Л.І., Ружевич Т.Н., Д.Дефо “Робінзон Крузо” // Всесв. літ сер. навч. закл. – 2000. – №4.
6. Шалагінов Б. Шлях Гете: Життя. Філософія. Творчість. –Харків, 2003.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте рекомендовану літературу і підготуйтеся до відповідей на контрольні питання.
2. Виписати у читацькі щоденники цитати й зміст прочитаних творів.
3. Випишіть значення ключових понять: *робінзонада, Штюрмерство, веймарський класицизм, фаустівський сюжет, епістолярний роман, шекспірівська традиція.*
4. Проаналізуйте образи братів Карла та Франца із драми Ф.Шіллера «Розбійники». Хто з братів, на вашу думку, є дійсно позитивним персонажем?
5. Проаналізуйте баладу Ф. Шиллера «Рукавичка».

6. Проаналізуйте баладу Й.-В.Ґете «Вільшаний король». У чому особливості назви твору?
7. Охарактеризуйте образ народу в драмі «Вільгельм Телль» Ф. Шиллера.
8. У чому новаторство П.О.Бомарше в теорії драматичного мистецтва?
9. Окресліть проблематику твору «Мемуари» Бомарше.
10. Проаналізувавши філософські та естетичні погляди Ж. Ж.Руссо, напишіть твір-роздум, взявши назвою одну з його цитат.
11. Підготуйте твір-дослідження на тему: „Риси доби просвітництва в творчості ... (письменника на вибір)” на основі аналізу одного твору.

Теми доповідей, презентацій, творчих робіт

1. Відображення твору «Робінзон Крузо» у світовій культурі.
2. Філософські та естетичні погляди Ж. Ж.Руссо,
3. Робінзонада в світовій літературі.
4. «Мистецтво поетичне» Н. Буало.

Практичне заняття №4

Сентименталізм в європейській літературі XVIII століття

Контрольні питання

4. Сентименталізм як літературний напрям.
5. Л.Стерн. „Сентиментальна подорож Францією та Італією”.
6. Образ людини у творі Генрі Філдінга «Історія Тома Джонса, знайди». Комічна епопея англійського життя.
7. Особливості поетичного вираження почуттів у поезії Гете-письменника періоду «Бурі й натиску»: поєднання національних і фольклорних традицій, мелодійність, розмаїття барв, органічне поєднання природи й ліричного переживання тощо («Майова пісня», «Дика троянда», «Фульський король», «Пісня мандрівника в бурю», «Прометей», «Морська подорож» та ін.).
8. Роман «Страждання юного Вертера» Гете, актуальність для його сучасників та зараз.
9. Поети англійського сентименталізму. Роберт Бернс та його поезії.
10. Роман-сповідь Денні Дідро «Чорниця». Розкриття злочину церкви.
11. Жан-Жак Руссо «Сповідь». Культ природи. «Природна релігія» і культ почуттів. Культ індивідуальності.

Література

1. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII сторіччя: Навч. Посібник. – К.: Центр учбової л-ри, 2007. – 292 с.
2. Ніколенко О.М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII–XVIII століть. – Харків: Веста: Ранок, 2003. – 224 с.
3. Павличко С. Зарубіжна література. – К.: Основи, 2003.
4. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя : Іст.-естет. Нарис. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360 с.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте рекомендовану літературу і підготуйтеся до відповідей на контрольні питання.
2. Поясніть значення термінів:
3. Підготуйте твір-дослідження на тему: „Риси сентименталізму у творчості ... (письменника на вибір)” на основі аналізу одного твору.
4. Чому Роберта Стерна називають творцем сентиментально-гумористичного роману?
5. Філософська проблематика роману Стерна та способи її втілення. Аналіз мислення, шляхів виникнення ідей, мотивів людської поведінки. Критика просвітницької моделі людини.
6. Образ автора і лірична єдність стиля в романі.
7. Багаторівневість в романі: потік життя і потік свідомості персонажів (перебування людини в певному часі і позачасовій свідомості); час, в якому живе автор коли пише твір.
8. Підготувати літературний аналіз поезії Р. Бернса (на вибір).
9. „Шотландський поет Р. Бернс досягнув поетичної майстерності завдяки своїй народності”. Обґрунтуйте або спростуйте таке твердження. Визначте, кому воно належить.
10. Чи правда, що автор твору «Черниця» застосовував прийом – судити сучасну йому цивілізацію судом наївної людини. Доведіть свою думку.

Теми презентацій, доповідей, творчих робіт

1. Риси сентименталізму у сучасній світовій літературі.
2. Жан-Жак Руссо: „Я відчуваю, отже, існую”.
3. „Розум може помилятися, почуття — ніколи” — вислів Ж.-Ж. Руссо як філософське та естетичне кредо сентименталізму.

Практичне заняття №6

РОМАНТИЗМ.

РОЗВИТОК ФРАНЦУЗЬКОГО РОМАНТИЗМУ

Контрольні питання

1.Романтизм.

- 1.1. Соціокультурні, історичні, філософські передумови появи романтизму на початку XIX ст.
- 1.2. Преромантизм і романтизм як літературний стиль. Течії і школи в літературі романтизму.
- 1.3. Жанрова система романтизму.
- 1.4.Основні риси романтичної літератури. Зв'язок з попередніми літературними стилями. Ідеалізація природи. „Місцевий колорит”, „живописність” у літературі романтизму. Типізація, історизм та уява.
- 1.5. Романтичний герой. Концепція особистості, кохання.

2.Французький романтизм. Основні етапи розвитку.

- 2.1. Передмова до „Кромвеля” – маніфест романтизму.
Заперечення нормативної естетики класицизму, ідея історичного розвитку мистецтва. Теорія гротеску й антитези. Програма романтичного театру.
- 2.2. Життєвий і творчий шлях В.Гюго.
Історичний роман В.Гюго „Собор Паризької Богоматері”.
 - 2.1.„Місцевий колорит” і соціальна тема в романі.
 - 2.2.Система образів. Трактатування добра й роль гротеску, образ собору та його місце в загальній композиції твору.

3. Проза В.Гюго періоду вигнання. Соціальні питання роману „Знедолені”. Прийняття чоловіків через належність до класу пролетаріату. Падіння жінки через голод. Згасання дитини через морок невігластва. Зведення соціально-історичних конфліктів до боротьби „вічних” начал Добра й Зла.

4.Життєвий і творчий шлях Жорж Санд.

4.1.Аналіз творів „Індіана”, „Лелія” – романи про залежне й принизливе становище жінки в тогочасному суспільстві й протест проти цього становища.

4.2.Тема митця й мистецтва в романі „Консуело”.

Література

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 400 с.
2. Зарубежная литература. Романтизм: Хрестоматия историко-литературных материалов. – М.: Высш. шк., 1990.
3. Ковалева О.В., Шахова Л.Г. Зарубежная литература ХІХ века. Романтизм. – М.: Оникс, 2005. – 272 с.
4. Наливайко Д. Літературна теорія і компаративістика. – Вид. друге. – К. : АКТА, 2006.
5. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2001.
6. Павличко С. Зарубіжна література. – К.: Основи, 2003.
7. Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика. – К.: Либідь, 2006. – 440 с.
8. Шалагінов Б. Романтичний словник. До історії понять і термінів раннього німецького романтизму. – К.,2010.
9. Затонський Д. Що таке романтизм // Слово і Час. – 1988. - №4-5. – С.70-73.
- 10.Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2001.
- 11.Ружевич Т.М. Романтизм як напрям // Всесвітня літ-ра в середніх навчальних закладах України. – 1997. - №11. – С.32-33.
- 12.Руссова С.М. Романтизм як літературний напрям // Всесвітня літ-ра в середніх навчальних закладах України. – 2001. - №2. – С.28-29.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте рекомендовану літературу і підготуйтеся до відповідей на контрольні питання.
2. Підготуйте твір-дослідження на тему: „Риси романтизму в творчості ... (письменника на вибір)” на основі аналізу одного твору.
3. Підготуйте доповідь на 5-10 хвилин або презентацію за обраною темою:
 - Історичні умови виникнення романтизму
 - „Людина, що сміється” – роман В.Гюго про аристократію, роман про пригноблений народ.
 - Пісенна творчість Ж.-П. Беранже.
 - Історико-пригодницькі романи А.Дюма.
 - Інтелектуальна поезія Д.Леопарді.
 - Ідеї Л. ді Бреме, Д.Берше, У.Фосколо.
 - А.Мандзоні: концепція історичної трагедії й історичного роману.
4. З’ясуйте, що взяли сучасні романтики від європейських письменників початку ХІХст.?
5. Які течії романтизму розвиваються в літературі Франції?
6. Окресліть феміністичні мотиви у творчості Жорж Санж.
7. Романтичний герой – який він? Наведіть приклад. Чи є Феб романтичним героєм?
8. Образна система роману В.Гюго «Собор Паризької Богоматері».

Творча робота

Підготуйте портфолію до твору В.Гюго «Собор Паризької Богоматері».

Практичне заняття №7

АНГЛІЙСЬКИЙ, НІМЕЦЬКИЙ РОМАНТИЗМ

Контрольні питання

Байронічна течія

1. Поема Байрона „Паломництво Чайльд Гарольда”.
- 1.1. Проблематика та автобіографічні риси твору. Проблема свободи в творчості Байрона й втілення її в поемі.
- 1.2. Особливості жанру й художньої структури ліро-епічної романтичної поеми ”Паломництво Чальд Гарольда”.
- 1.3. ”Байронічний герой”, його риси, відображення в його образі типових рис епохи.
- 1.4. Функції образів природи і романтичний пейзаж в поемі.

Гротескно-романтична (гофманівська) течія

2. Гофман «Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер», «Золотий горнець», «Життєва філософія кота Мурра».
- 2.1. Гротескне відтворення дійсності в повісті Е. Гофмана "Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер".
- 2.2. Проблематика твору.
- 2.3. Жанрова своєрідність твору. Художні засоби.

Література

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття : навч. посібник / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 400 с.
2. Дубашинский И.А. Джордж Гордон Байрон. – М.: Просвещение, 1985.
3. Ковалева О.В., Шахова Л.Г. Зарубежная литература ХІХ века. Романтизм. – М.: Оникс, 2005. – 272 с.
4. Наливайко Д. Літературна теорія і компаративістика. – Вид. друге. – К. : АКТА, 2006.

5. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму: Підручник. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2001.
6. Павличко С. Байрон: Нарис життя і творчості. - К.:Дніпро, 1989.
7. Павличко С. Зарубіжна література. – К.: Основи, 2003.
8. Руссова С. Специфіка англійського романтизму і творчість Дж. Байрона // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2001. - №6. – С.31-35.

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть основні ознаки романтизму. Розкрийте особливості розвитку літератури першої половини XIX ст. Схарактеризуйте жанрову систему романтичної літератури.
2. Підготуйте доповідь за темою: „Риси романтизму в творчості Байрона” на основі аналізу одного твору.
3. Прочитайте спогади та біографічні дані про Байрона. Які особливості його характеру та духовні якості Вас вразили?
4. Розкрийте художні особливості поеми Дж. Байрона "Паломництво Чайльд-Гарольда".
5. Яке, на вашу думку, значення епіграфів у поемі «Паломництво Чайльд Гарольда»?
6. У чому виявляється двоплановість світу в новелі Гофмана "Золотий горнець"?
7. Як співвідноситься романтична іронія та сатира у творчості Гофмана (за казкою "Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер").
8. Випишіть опис зовнішності Цахеса. Прокоментуйте як зовнішнє співвідноситься з внутрішнім. Проаналізуйте слова феї після смерті Цахеса.
9. Образна система твору. Образ Бальзатара, Кандіди. Образ професора. Як реалізована тема освіти в творі.

10. Творча робота.

Створити (намалювати) сторінку в соц.мережі від імені одного з героїв аналізованих творів.

Теми доповідей, презентацій

1. Байронічна течія романтизму
2. Гротескно-романтична (гофманівська) течія
3. Романтична іронія та сатира у творчості Гофмана
4. «Життєва філософія кота Мурра» Гофмана
5. "Байронізм", „байронічний герой” і творчість українських письменників.
6. Відображення романтичного твору (на вибір) в світовій культурі.
7. Романтизм у житті й творчості Дж. Байрона.
8. «Байронічний» герой у творах романтиків.
9. Герой «ентузіаст» і світ філістерів у творах Е. Гофмана.
10. Художня фантазія та реалії життя у творах Е. Гофмана.

Тест

1. Визначте, яким був погляд на людину часів бароко:

- а) людина ідеальна, взірець для наслідування;
- б) людина – надзвичайно активна і динамічна;
- в) людина здатна до творчої діяльності;
- г) людина не ідеальна, її психологія дивна і суперечлива.

2. Виберіть рядок, у якому подано прізвища письменників доби бароко:

- а) П. Кальдерон, В. Шекспір;
- б) Дж. Донн, П. Кальдерон;
- в) Ф. Петрарка, Л. де Гонгора;
- г) П. Кальдерон, Данте.

3. Вкажіть провідну тему літератури бароко:

- а) відображення життя в його контрастній різноманітності;
- б) оспівування людини та природи;
- в) відображення життя та ідей середньовічної людини;
- г) відображення в літературі радості і краси земного життя.

4. Для літературного персонажа доби бароко головним є —

- а) героїчний вчинок у світі;
- б) пристрасні роздуми про світ;
- в) боротьба героя та суспільства.

5. Письменники в епоху бароко

- А) сприймали реальний світ як ілюзію та сон
- Б) присвячували життя служінню Богові та королю
- В) вважали людину піщинкою у світі, неспроможною щось змінити.

6. Декоративність, вигадливість, суперечливість думок і почуттів — характерні ознаки художнього напрямку...

- а) бароко;
- б) класицизм;
- в) рококо.

7. З якого твору герої: пан Журден, Ніколь, Клеонт, Дорант?

- А) Життя є сон
- Б) Божественна комедія

- В) Міщанин-шляхтич
- Г) Декамерон

8. Маніфест класицизму представлений у творі ...

- а) П. Корнеля “Сід”;
- б) Н. Буало “Поетичне мистецтво”;
- в) “Казки матінки моєї Гуски” Ш. Перро.

9. Літературний персонаж класицизму міг пожертвувати собою заради...

- а) пристрасті;
- б) обов’язку;
- в) любові;
- г) мистецтва.

10. Найвищою цінністю, основою розвитку людини та суспільства просвітники вбачали...

- А розум
- Б почуття
- В релігію
- Г красу
- Д багатство

11. Зазначте видатних письменників доби просвітництва

- А) Лафонтен, Мольєр, Корнель, Расін,
- Б) Боккаччо, Сервантес, Петрарка, Шекспір,
- В) Гейне, Міцкевич, Байрон, Гофман,
- Г) Руссо, Дефо, Гете, Свіфт, Вольтер, Дідро, Шиллер,

12. Визначте авторство творів:

- А) «Юлія, або Нова Елоїза»
- Б) «Страждання молодого Вертера»
- В) «Вільгельм Тель»
- Г) «Одруження Фігаро»
 - 1) Ф. Шиллер
 - 2) П. Бомарше
 - 3) Й. Ж. Ж. Руссо
 - 4) Й. Гете

13. Як сталося, що Робінзон під час однієї з морських подорожей потрапив в полон, а потім у рабство?

А) Захворів на тропічну пропасницю і його залишили в місцевих жителів підлікуватись, а ті продали його в рабство

Б) Висадившись з командою поповнити запаси води, заблукав, потрапив в полон до незнайомців, які його продали

В) На корабель напали пірати, Робінзон потрапив у полон, а потім у рабство

Г) Скориставшись довірливістю Робінзона, боцман корабля в одному з гвінейських портів пограбував його, а потім продав

14. Визначте авторство творів:

а) «Чорниця».

б) «Сповідь».

с) «Історія Тома Джонса, знайди»

д) „Сентиментальна подорож”.

1) Г. Філдінг

2) Д. Дідро

3) Л. Стерн.

4) Ж.-Ж. Руссо

15. Про кого та про який твір писав англійський письменник О.Уайльд: *„Він відкрив, що таке Життя і що таке Смерть і чому Кохання сильніше за них обох”*.

А) Педро Кальдерон «Саламейський алькальд».

Б) Франсіско де Кеведо «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв».

В) Луї де Гонгора «До ревності».

Г) Джон Мільтон «Утрачений рай»

16. Якого з персонажів можна назвати класичним зразком «людини бароко»:

А) Адам

Б) Росаура

В) Сехисмундо

Г) Єва

17. Характерним для романтиків є

А) Культ розуму

Б) Культ природи

В) Культ індивідуалізму (серця)

Г) Тотемізм

18. Виберіть правильне твердження:

- А) Характерним для романтиків є прагнення узагальнити й проаналізувати свої спостереження, знайти типове в індивідуальному;
- Б) Сентименталісти вважали метою суспільства людське щастя, шлях до якого — переустрій суспільства відповідно до принципів, продиктованих розумом.
- В) Сутність романтизму полягає у представленні незвичайних героїв у незвичайних обставинах.

19. Які жанри найбільш характерні для кожного з літературних напрямів просвітництва:

- А) «високі» жанри – трагедії, епопеї;
- Б) любовно-психологічна комедія;
- В) новий, «змішаний» жанр драми -
 - 1) Класицизм
 - 2) сентименталізм
 - 3) рококо

19. Визначте ознаки основних літературних течій та шкіл бароко:

- 1) Гонгоризм
 - 2) Маринізм
 - 3) Преціозна література
 - 4) Метафізична школа
- А) відмова від ренесансного принципу доступності поезії; утвердження культу чистоти форми, принципової безсюжетності і ускладненості поетичного слова.
- Б) перевага форми над змістом; наявність примхливих метафор, порівнянь, словесної гри при відсутності відчуття, етичних і громадських ідей.
- В) оспівування галантного кохання та дрібних епізодів із світського життя; використання примхливих метафор, умовних алегорій, перифраз; улюблені форми лірики: сонети, рондо, послання.
- Г) характерна крайність ускладненої форми; винахід примхливих образних концепцій (кончетто), метафор; важке розшифрування символів та алегорій.

20. Визначте основні характеристики літературних героїв різних стилів.

- А) Людина просвітництва
- б) Людина бароко
- В) Персонаж класицизму

Г) Романтичний герой

- 1) людина є роздвоєною, присутня антагоністична боротьба двох ворогуючих начал — тіло і душа, пристрасть і розум, природний потяг і моральні веління.
- 2) людина великих пристрастей, глибоко незадоволена дійсністю, здатна на незвичайні вчинки.
- 3) персонаж, що має чітко виражену одну рису характеру, та чітку належність до позитивних або негативних персонажів твору.
- 4) освічена людина, що може морально виправити іншу людину через навернення її до знань, духовних ідеалів, природних законів.

**Питання до іспиту
з дисципліни
«Історія світової літератури (Бароко-Романтизм)»**

1. Бароко. Основні риси літературного стилю. Літературні течії та школи бароко. Гонгоризм. Маринізм. Преціозна школа. Метафізична школа.
2. Загальна характеристика суспільно-політичної епохи в Іспанії. Барокові тенденції в іспанській поезії XVI століття.
3. Творчість Гонгори. Характерне втілення бароко в поезії. «Ясний» і «темний» стилі Гонгори.
4. Франсіско де Кеведо й проза іспанського бароко. Шахрайський роман «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв».
5. Педро Кальдерон і драма його часу. Аналіз драми «Життя є сон» та п'єси «Саламейський алькальд».
6. Загальна характеристика суспільно-політичної епохи в Німеччині XVII століття. Формування німецького бароко. Творчість А. Гріфіуса і німецька драматургія.
7. Гріммельсгаузен і розвиток німецького роману. «Незвичайні пригоди Сімпліція Сімпліссимуса» – вершина творчості письменника й яскравий зразок німецького бароко.
8. Загальна характеристика англійської літератури XVII століття. Джон Мільтон – найвидатніший поет і публіцист англійської революції. Поема «Утрачений рай» – зразок релігійно-філософського епосу XVII століття.
9. Класицизм. Основні ознаки. Історичні умови виникнення класицизму. Концепція світу й людини в класицизмі. Нормативність естетики класицизму.
10. Система жанрів класицизму. Літературні типи. Вираження в класицизмі абсолютистських тенденцій і протест проти тиранії.
11. Тенденції розвитку французької літератури XVII століття. Шляхи розвитку класицизму у Франції.
12. Франсуа Малерб – перший французький класицист. Розвиток принципів класицизму від Малерба до Буало.
13. П'єр Корнель – провідний представник першого етапу французької класичної драматургії. Аналіз і характеристика драм „Сід”, „Цінни”, „Горацій” .
14. Творчість Жана Расіна – вершина другого етапу французької класичної трагедії. Аналіз і характеристика трагедій „Федра”, „Андромаха”, „Гофолія”.
15. Творчість Мольєра – найвище досягнення французької літератури XVII століття. Аналіз і характеристика комедій „Тартюф”, „Дон Жуан”, „Буржуа-шляхтич”, „Скупий”.
16. Байкарська спадщина Лафонтена. Домінанти творчості.
17. Майстерність Франсуа де Ларошфуко у створенні афоризмів.

18. Казки Шарля Перро і їх місце в літературі XVII століття. Роль Перро у „суперечці давніх і нових”.
19. Історія зарубіжної літератури XVIII століття. Загальна характеристика, основні літературні напрями, стилі. Огляд традиційної схеми взаємодії літературних напрямів.
20. Просвітництво в європейських країнах. Англійська література в добу Просвітництва. Періодизація розвитку англійської літератури, розмаїття жанрової системи.
21. Творчість «першого правильного поета» А. Поупа. Зіставлення «Спроби про критику» А. Поупа і «Мистецтва поетичного» Н. Буало.
22. Основні представники просвітницької літератури. Творчість Вольтера: філософські погляди, етапи творчості, драматургія, філософські повісті.
23. Творчість Руссо і руссоїзм. Новаторство Руссо в створенні сентименталістського роману, зокрема жанру епістолярного роману. Художня специфіка філософсько-ліричного роману «Юлія, або Нова Елоїза» Ж.Ж. Руссо (протест проти станової нерівності в романі, тема природи, особливості сентименталізму).
24. Творчість П. Бомарше: «Мемуари», трилогія про Фігаро. Комедія «Одруження Фігаро» на українській сцені: своєрідність трактування образу головного персонажа.
25. Д. Дефо. Роман "Робінзон Крузо". Уславлення енергії і заповзятливості людини в умовах чужого екзотичного середовища. Жанрова своєрідність та художні особливості роману Дефо "Робінзон Крузо".
26. Просвітницька концепція людини і образ Робінзона Крузо. Авантюрний елемент в композиції роману.
27. Німецька література доби Просвітництва.
28. Творчість Шиллера: драма «Вільгельм Телль», балада «Рукавичка».
29. Сентименталізм як літературний напрям.
30. Л.Стерн. „Сентиментальна подорож”.
31. Образ людини у творі Генрі Філдінга «Історія Тома Джонса, знайди».
32. Особливості поетичного вираження почуттів у поезії Гете-письменника періоду «Бурі й натиску».
33. Ознаки сентименталізму в романі Гете «Страждання юного Вертера».
34. Поети англійського сентименталізму. Роберт Бернс та його поезії.
35. Розкриття злочину церкви в романі-сповіді Денні Дідро «Чорниця».
36. Культ індивідуальності у творі Жан-Жака Руссо «Сповідь».
37. Історичні, філософські й політичні джерела романтизму початку XIXст. Течії, жанрова система романтизму. Основні риси романтизму. Естетика й поетика романтизму. Теорія гротеску й антитези. Програма романтичного театру.
38. Основні етапи розвитку французького романтизму. Життєвий і творчий шлях В.Гюго, проза періоду вигнання. Соціальні питання роману „Знедолені”.
39. „Місцевий колорит” і соціальна тема в романі В.Гюго „Собор Паризької Богоматері”. Трактування добра й роль гротеску, образ собору.

40. Життєвий і творчий шлях Жорж Санд. „Індіана”, „Лелія” – романи про становище жінки в тогочасному суспільстві й протест проти цього становища.
41. Тема митця й мистецтва в романі „Консуело” Жорж Санд.
42. Англійський романтизм. ”Байронічний герой”, його риси, відображення в його образі типових рис епохи. Проблема романтичного героя в поемі.
43. Байронічна течія романтизму. Представники, твори. Поема Байрона „Паломництво Чайльд Гарольда”. Історія створення. Характеристика особливостей жанру й художньої структури твору. Проблема свободи в творчості Байрона й втілення її в поемі
44. Німецький романтизм. Представники, твори. Гротескне відтворення дійсності в повісті Е. Гофмана "Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер".
45. Гротескно-романтична (гофманівська) течія. Проблематика творів Гофмана «Золотий горнець», «Життєва філософія кота Мурра».

ТЕКСТИ ДЛЯ ЧИТАННЯ

БАРОКО. КЛАСИЦИЗМ. ПРОСВІТНИЦТВО. СЕНТИМЕНТАЛІЗМ. РОМАНТИЗМ

Лопе де Вега „Собака на сіні”.

Ф.Кеведо. „Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення...”

П.Кальдерон. „Життя є сон”, «Саламейський алькальд».

Гріммельсгаузен. «Незвичайні пригоди Сімпліція Сімпліціссимуса».

Дж. Мільтон. «Утрачений рай».

Франсуа Малерб.

П.Корнель. „Сід”, „”, „Цінни”, „Горацій” .

Ж.Расін. „Андромаха”, „Федра”, „Гофолія”.

Ж.-Б. Мольєр. „Тартюф”, „Дон Жуан, або Кам'яний гість”, „Мізантроп”, „Міщанин-шляхтич”.

Лафонтен. Байки.

Шарль Перро. Казки.

Н.Буало. „Мистецтво поетичне”.

Д.Дефо „Робінзон Крузо”.

Д.Свіфт „Мандри Гулівера”.

Г.Філдінг „Історія Тома Джонса, знайди”

П. Бомарше. „Севільський цирульник”, „Весілля Фігаро”.

Ф.Шіллер. „Вільгельм Телль”, «Рукавичка», «Розбійники».

Л.Стерн. „Сентиментальна подорож”.

Й.-В.Гете «Вільшаний король», «Страждання юного Вертера», «Фауст».

Р.Бернс. Лірика („Дерево свободи”, „Тем О’Шентер”, „Веселі жебраки” та інші).

Ш.Монтеск’є. „Перські листи”.

Вольтер. „Орлеанська діва”, „Заїра”, „Простак”

Е.Лессінг. „Лаокоон”.

Д.Дідро. „Черниця”.

Ж.Ж. Руссо «Юлія, або Нова Елоїза»

Дж. Байрон. „Паломництво Чайльд Гарольда”, „Дон Жуан”

Гофман А. „Малюк Цахес”, „Золотий горнець”, „Життєва філософія кота Мурра”.

Вордсворд. Лірика.

Шеллі. Лірика („Мужам Англії”, „Визволений Прометей”), „Королева Маб”.

В.Скотт. Лірика. „Пуритани”, „Айвенго”, „Роб Рой”.

В.Гюго. „Собор Паризької Богоматері” „Людина, що сміється”,

Ж.Санд. „Індіана”, „Лелія” „Консуело”.

Ф.Купер. Один з романів пенталогії про Шкіряну Панчоку.

Е.По. „Золотий жук” „

Лонгфелло Г. „Пісня про Гайавату”.

А.Міцкевич. „Гражина”, „Дзяди”, „Кримські сонети” („Буря”, „Аюдаг” та ін.).

Беранже П. Поезії.

Гейне Г. Книга пісень, поема „Німеччина. Зимова казка”.

Ш.Бодлер. Поезії „Квіти зла”.

У.Уїтмен. Зб. „Листя трави”.

В.Ірвінг. „Ріп Ван Вінкль”, „Сонна лощина”.

Стендаль. „Червоне й чорне”, „Расін і Шекспір”.

О.Бальзак. „Людська комедія”, „Гобсек”, „Шагренева шкіра”.

П.Меріме. „Маттео Фальконе”, „Арсена Гійо”, „Кармен”, „Подвійна помилка”, „Таманго”, „Етрусська ваза”.

Ч.Діккенс. „Домбі й син”, „Пригоди Олівера Твіста”.

Г.Флобер. „Пані Боварі”,

Бічер-Стоу. „Хатина дядька Тома”.

Шаміссо. „Петер Шлеміль”.

П. Верлен поезії.

А.Рембо поезії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна

1. Галич О. А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя: Навч.-метод. посібник / О. А. Галич, В. І. Дмитренко, В. Г. Фоменко. – Луганськ: Янтарь, 2003. – 228 с.
2. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII сторіччя: Навч. Посібник. – К., 2007. – 292 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К., 2007. – 248 с.
4. Курціус Ернст Роберт. Європейська література і латинське Середньовіччя / Е. Р. Курціус; пер. з нім. А. Онишко. – Львів: Літопис, 2007. – 752 с.
5. Література західноєвропейського середньовіччя: Навч. посібник / Під ред. Н. О. Висоцької – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – 449 с.
6. Рубанова Г. Л. Історія світової літератури. Західноєвропейське Середньовіччя (III – XIV ст.) / Г. Л. Рубанова. – Л.: ПАІС, 2004. – 144 с.
7. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007.
8. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – 476 с.
9. Література західноєвропейського Середньовіччя: Антологія. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 464 с.

Допоміжна

1. Артемчук В., Малько В. Бароко як перший загальноєвропейський

- художній напрям. Європейське та українське бароко /В. Артемчук, В.Малько//Світова література. – 2013. – №.15. – С. 19-24.
2. Бедьє Жозеф. Роман про Трістана та Ізольду / Жозеф Бедьє; пер. з франц., пеередм., приміт. М. Рильського. – 4-е вид. – К.: Молодь, 1992. – 176с.
 3. Гординський С. Поезія Франсуа Війона // С. Гординський. На переломі епох. – Львів: Світ, 2004. – 504 с.
 4. Давиденко Г. Й. Історія західноєвропейської літератури раннього і зрілого Середньовіччя: Навч. посібник / Г. Й. Давиденко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 261 с.
 5. Здолавши півшляху життя земного... «Божественна комедія» Данте та її українське відлуння / Пер. та упоряд. М. Стріха. – К.: Факт, 2001. – 136 с.
 6. Історія культури: навчальний посібник./О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2004. – 763 с.
 7. Історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. –Тернопіль, 2005. – 164 с.
 8. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. – Тернопіль : Астон, 2002. – 259.
 9. Лімборській І.В. Класицизм як художньо-естетична система: етапи становлення, художні форми, національні варіанти // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2004. - №2. – С.2-6.
 10. Наєнко М. Українське літературознавство. Школи. Напрями. Тенденції. – Київ, 1997.
 11. Ніколенко О. Бароко. Класицизм. Просвітництво: Література XVII - XVIII ст.: Посібник для вчителя. – Харків, 2003.
 12. Світовий сонет: Антологія / Пер., передмова, додатки про авторів та прим. Д. Павличка. – К.: Дніпро, 1983. – 470 с.
 13. Святе письмо в європейській культурі: Біблійний словник / Пер. з франц. – К.: Дух і літера, 2004. – 320 с.

14. Франко І. Я. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов // І. Я. Франко. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1978. – Т. 12. – 727 с.
15. Франко І. Я. Передмови до п'єс В.Шекспіра: «Гамлет», «Приборкання непокірливої», «Макбет», «Юлій Цезар» // І. Я. Франко. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 32.
16. Франко І. Я. Передмова до старошотландських балад / Переклади // І. Я. Франко. Зібр. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1977. – Т. 10. – 528 с.
17. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя : Іст.-естет. Нарис. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://natapa.org/biblio/programs/history-posobije>
2. <http://www.inolit.ru/17-013-00.html>
3. <http://17v-eurolit.niv.ru/17v-euro-lit/mihalskaya-anikin-angliya/jonathan-swift.htm>
4. <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/articles/bagno-don-zhuan>.
5. <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/lukov-franciya/moler-zhan-batist.htm>
6. <http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/articles/balashov-tirso.htm>
7. <http://feb-web.ru/feb/ivl/default.asp?feb/ivl/vl4/vl4.html>
8. <http://feb-web.ru/feb/ivl/vl5/vl5-1192.htm>

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять із дисципліни

“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

БАРОКО. КЛАСИЦИЗМ. ПРОСВІТНИЦТВО. РОМАНТИЗМ”

(для студентів денної форми навчання

спеціальності «Середня освіта (українська мова та література)»)

Укладач:

Анна Миколаївна ГАЛЕНКО

Оригінал-макет *А.М. Галенко*

Підписано до друку ____ 2021.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Папір типогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. ____.

Тираж ____ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

**Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля**

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.

Адреса університета: просп. Центральний, 59-А

м. Сєвєродонецьк, 93400, Україна

e-mail: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com.